

Kirkkoherra, rovasti

TOIVO KANSANAHO

on syntynyt 5. 3. 1884 Jyväskylässä. Valmistuttuaan papiksi hän hoiteli papinvirkoja Petäjävedellä, Jyväskylässä, Ähtärissä, Hauholla, Kuortaneella ja Joensuussa. Koiviston kirkkoherranvirkaan hän astui 1. 5. 1924, jota tehtävää hän antaumuksella hoiti lähes kaksi vuosikymmentä.

Juhannussaarna

(3. vuosikerta.)

Juhannus on suuri juhla. Ensiksi se on kesäjuhla. Luonnon ihanuus ympärillämme innoittaa meidät. Se on myös perhe- ja sukujen juhla. Silloin mielellään vieraillaan niissä ja virkistytään toistensa seurasta. Täällä (Alavudella) ja monin paikoin muualla on juhannus suuri nuoren väen juhla. Parisatapäinen nuorisojoukko lasketaan H.p. ehtoolliselle käytyään sitä ennen rippikoulun. Tämän jälkeen he lähtevät ikäänkuin lapsenkengistään ulos ottamaan askeleita elämäntiellä omalla vastuullaan enemmän kuin tähän asti. Herra heitä sillä matkalla ohjatkoon ja auttakoon!

Kristillinen kirkko on kautta aikojen kutsunut juhannusjuhliinsa mukaan harvinaisen vieraan. Hän on niin suuri, että juhlapäivä on häneltä saanut nimensä. Meillä on Johannes Kastajan päivä. En tiedä kuinka ihmisten iloisiin juhliin oikein hyvin tämä Johannes soveltuu. Onhan juhannus suuri ilon juhlapäivä. Täälläkin on meillä kaikki niin koristeellista ja kaunista. Te nuoretkin olette juhlavaatteissa. Juhlia halutaan viettää komeasti. Ihmiset rakastavat sellaista. Halutaan olla itsekeskeisiä. Juuri juhlissa ja

niiden kautta korostetaan omaa itseä. Tämä on niin tavallista. Ja nyt on Johannes Kastaja meillä päävieraana ja kunniapaikalla! Tuo syvän korven mies, itsensäkieltävä, ulkonaisesti vaatimaton, kamelinkarvapuvussaan ja muutenkin sellainen kuin hän on.

Tekstimme johtamina saapuu seuraamme tällä kertaa paitsi Johannesta myös tämän maailman juhlavieraita. Ehkä ne soveltuvat iloisiin juhliin paremmin. Ne tulevat, kuten sanoin, tekstimme mukana ja tulevat Herodeksen syntymäpäiviltä. Esiintyypä joukossa itse kuningas Herodeskin. Vaikka suuren osan kuulijoitamme on tänään täytynyt jäädä kirkon seinien ulkopuolelle kun sisään eivät ole mahtuneet, täytyy toki tuollaisille vieraille vielä tilaa olla. — Haastatellaanpa heitä vähän.

Kun Herodekselta kysytään, mitä hän ennen syntymäpäiviään on pitänyt Johannes Kastajasta, vastaa hän: »Johannes on vanhurskas ja pyhä mies. Mielelläni minä häntä kuuntelen.» Johannes oli hänen mielestään voimakas totuuden ja omantunnon mies ja kun Herodes oli häntä kuunnellut, oli hän »usein joutunut epäröimään monessa asiassa». Näin puhuu parhaimpina hetkinään vastuuta tunteva kuningas. Hän käsitti, että rappeutuva valtakunta tarvitsi Johannes Kastajaa ja hänen kaltaisiaan miehiä.

Mutta mitä sanoo neiti Salome, nuori ja muodinmukainen, ehkä kaunis tahi sellaiseksi laitettu, kevytmielinen nainen, hän, joka ympäristöönsä pyrkii vaikuttamaan erikoisesti puolialastomalla ruumiillaan ja tahtoo sillä tavalla olla huomattu toisten keskellä. Hän virkkaa empimättä: »Minä en lainkaan pidä Johanneksesta. En ajattele elämästä niin vakavasti kuin hän. Minä tahdon tanssia ja olla kuin päivänperhonen, iloita ja nauttia siitä mitä maailma antaa, etsin lihani ja vereni hurmaa. Pois Johanneksen tulevaisuus- ja iäisyysajatukset! Ne eivät minulle eikä minunlaisilleni sovi.»

Kun edelleen käännymme Salomen äidin, ruhtinatar Herodiaan puoleen tiedustellen hänen mielipidettään Johanneksesta ihmisten parissa ja heidän juhlissaan, kivahtaa hän heti raivostuen: »Minä vihaan Johannesta! Johannes on terävän kielensä

iskenyt minun yksityiselämääni ja elämäntapoihini, mitä ne ovat olleetkin ennen ja nyt, ja sitä minä en suvaitse! Hän vaatii minua muka tekemään parannusta. Sitä minä en tee! Minä elän niinkuin tahdon, eikä kellään Johanneksella ole asiaa sekaantua niihin.» Hammas narskuu ja hän jatkaa: »Niinpian kun saan tilaisuutta, minä tapan Johanneksen ja ainaiseksi hänen äänensä vaiennan ja näytän kumpi meistä voittaa!» — Näin puhuu totuuden äänelle sammunut ja paatunut Herodias.

Mutta katsokaapa Herodesta jälleen, kun hän on syntymäpäiviään viettämässä. Siellä hän juopuu. Hän oli järjestänyt kevytmielisen juhlan. Juhlittiin väkijuomin ja tanssein. Erityisesti Salomen tanssi on hänet sokaissut. Juovuksissa tekee Herodes mielettömiä päätöksiä, kuten sellaiset tekevät. Toisten houkuttelemana antaa hän mestauttaa Johanneksen — syyttömästi. Näistä hänen juhlistaan ovat seuraukset sellaiset! Vaikka Johannes aikaisemmin olikin saanut vaikuttaa Herodeksen omaantuntoon, kuten hän itse oli myöntänyt, tukahtui omantunnon ääni nyt väkijuomiin ja tanssiin niinkuin niin monen ennen häntä ja hänen jälkeensä. Eikä se siitä häntä valvomaan ja ohjaamaan enää koskaan herännyt. Etsikkoaika oli mennyt ohi. Herodeksesta tuli levoton mies. Kun Jeesus oli astunut vaikuttamaan kansan keskuudessa, luuli hän hänessäkin näkevänsä vain aaveita. Hänen tekonsa tuomitsivat häntä. On suorastaan vaarallista kenenkään tehdä omaatuntoaan vastaan. Ei siinä auta aina Herodeksen murheetkaan. Lopuksi koetti Herodes-parka voittaa tuntonsa syytökset katkeralla pilkalla. Hän pilkkasi Jeesusta. Pilkka onkin paatuneen viimeinen lohduton ase ja keino.

Mutta mitenkä kävi Salomelle, tuolle päivänperhoselle, joka tulevaisuudestaan ei mitään välittänyt? Mihin sellainen elämänkatsomus ihmisen vie? Se tuli pian näkyviin. Pikemmin kuin hän itse luulikaan, sotkeutui hän karkeisiin rikollisiin tekoihin, kuten tekstimme hänestä kertoo. Ei maallinen kauneus eikä kevytmielinen elämä ketään onnelliseksi tee! Kuinka monet sillä itsensä pettävät!

Entä Herodiaan laita? Hänen, joka alustapitäen häikäilemättömästi ja julkeasti jalkoihinsa tallasi Jumalan vanhurskaita käskyjä ja kieltoja. Raivaamalla Johanneksen tieltään pois luuli hän siten lopullisesti syytöksistä vapautuneensa. Mutta Herodiaan kuva on jäänyt veriseksi muistoksi historian tuomion ja Jumalan edessä ja hänen henkilöllisyytensä kammottaa kaikkia ajattelevia ihmisiä. Sentähden pelkää, oi ihminen, paatunutta suruttomuutta!

Mutta Johannes itse on liian kauan saanut olla vaiti juhlassamme. Sananvuoro hänellekin! Katsokaa! Vakavana hän kääntyy teidän nuorten että meidän vanhojen puoleen. Hän avaa suunsa ja kaikella vanhurskautensa voimalla julistaa niin että vuoret vastaa: »Kirves on pantu puun juurelle! — Tehkää parannus! — Taivasten valtakunta on teitä lähellä!»

Jumalan tuomion kirves on peloittava tosiasia. Se on yhtähyvin kuin Herodeksen, Salomen ja Herodiaan, pantu myös meidän kaikkien muiden elämän juurille, jotka parannusta eivät tee. Pois Herodeksen väkijuomat! Pois Salomen tanssit ja pois Herodiaan julkea käytös meidän juhlistamme! Johannes joukossamme saa aikaan, että meille tulee omantunnon juhla, jossa ei ole katumista ja jossa voidaan päästä käsiksi sellaiseen, joka on omistamisen arvoista. Hänen kauttaan tämä päivä jo nimessään kantaa Jumalan valtakunnan evankeliumia, sillä Johannes-nimi merkitsee: »Jumala on armollinen». Ja lisäksi vielä Johannes meille ja kaikille katuville ja parannusta tekeville todistaa: »Katso, Jumalan Karitsa, joka pois ottaa maailman synnin! Seuratkaa Häntä!» Siis sovintoarmon kautta me pelastumme. On siunattu asia, että meillä on tällainen juhla!

Johannes Kastajan päivä soveltuu erinomaisesti myös karjalaisille. Heille ei kyllä enää Karjalan kunnailla käki kuku eivätkä he tätä kesäistä juhannustaan saa siellä viettää, mutta vielä on jäljellä kuitenkin sellainen juhannus, jossa Jeesus Kristus on sydäntemme ilo ja elämämme kirkas paiste, ja se on paras kaikesta. Jumala on sittenkin armollinen Jumala!

Alavus 24/6 1950. Toivo Kansanaho.